[2024] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 530: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 381

ਅਭਿਮੀਤ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2016 ਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 251)

06 ਮਈ 2024

[ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ-ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1951 ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਟੇਟ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 2005, ਜਿਲਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ; ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਕੀ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; ਕੀ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਗੜ ਗਈ ਹੈ; ਕੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 234 ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਬਾਰ (2015 ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ) ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (2019 ਅਤੇ 2022 ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ) ਦੀ ਚੋਣ - ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8(5) ਅਤੇ ਬੀ. ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ, ਜੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ "ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ (2002) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ - ਇਹ "ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ (2002) ਕੇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ -" ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ (2002) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਉਪ-

ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ - ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਪੂਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ-" ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ (20) ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ "ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਜ਼ (2002) -ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1951-ਰਾਜ ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1951-ਜੀ. 102, 37, 39, 40, 48, 49]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ - ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 ਦੇ ਨਿਯਮ 8(5) ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਕਲਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 14 ਅਤੇ 16:

ਫੈਸਲਾ: ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਵੈਧਤਾ ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਦੇ 8(3) ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਬੁੱਧੀ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਵੀ ਪਰਖ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ - ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਦਾ - ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਉੱਚ ਅੰਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ - ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹਾਸ਼ੀਆਗ੍ਰਸਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਧਿਅਮ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇੰਟਰਵਿਊ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਧਰ-ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ - ਹੱਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਖਦਸ਼ਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਨਿਯਮ - ਵਿਵਾ ਵੈਸ ਖੰਡ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਵੇਟੇਜ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਾਜਬ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਬਿਹਾਰ ਭਰਤੀ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20% ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਭਰਤੀ ਲਈ 40% ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੀਮਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਟੈਸਟ u/ਆਰਟ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਸਕੇ। 14-ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1951-ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2005। [ਪੈਰਾ 102, 57, 60, 63, 65, 66, 68]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਬਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ) - ਵਿਵਾ ਵੈਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ - ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜੇਕਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ:

ਫੈਸਲਾ: ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਛੋਟ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। "ਆਰਾਮ" ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ "ਮੁਸ਼ਕਲ" ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ, ਇੱਕ ਸੰਜਮ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਹੱਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਯਮਾਂ-ਚਾਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜਮ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ - ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਚੋਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇੰਟਰਵਿਊ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾਗ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ - ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1951-ਗੁਜਰਾਤ ਸਟੇਟ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 2005। [ਪੈਰਾ 102, 80, 75, 76, 78, 79]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਕਲਾ। 234-ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ - ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਚੋਣ ਨਿਯਮ-ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ 234 ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਫੈਸਲਾ: ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। 320(3), ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 234 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ - ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਜੋ ਇਸ ਕੋਲ ਹੈ, ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਅਤਿਅੰਤ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 102, 97,87, 93, 96]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ/ਚੋਣ - ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼/ਸੁਝਾਅ:

ਫੈਸਲਾ: ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਦੁਬਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ - ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ- ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਇੰਟਰਵਿਊ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਹੁਦਾ, ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਨਾਲ ਹੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 100, 101]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਕਲਾ। 32-ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਰੱਖਣਯੋਗਤਾ-ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ- ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮੁੜ ਕੇ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਫ਼ਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਟਾਪੇਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਸਟਾਪੇਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਮਨਮਾਨੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। 14 ਅਤੇ 16:

ਫੈਸਲਾ: ਅਸਟਾਪੇਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 19-20]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਲਾ। 32-ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ

ਅਭਿਮੀਤ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ - ਆਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ) ਦੇ 8(3) ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ 40% ਕਟੌਫ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੋਧ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਜੱਜ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ
ਫੈਸਲਾ: ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਉਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। 32-ਇੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਧੂ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਨਿਆਇਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਾਜਬ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 23]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ - "ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ (2002) ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 33, 34, 36, 37, 49]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ-ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ-ਉਤਪਤ-ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ। [ਪਾਰਾ 25-32]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ - ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ - ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ: ਫੈਸਲਾ: ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਸੀ 55% ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਾ ਕੇ 50% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਸ਼ੈੱਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਵਿਵਾ ਵਾਇਸ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ - ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ" ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਮਾਪਦੰਡ, ਸਿਰਫ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਖੰਡ ਲਈ- ਸ਼ੈੱਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬਜੈਕਟਿਵਿਟੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 30, 31]

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2005-ਆਰ. 8(5) - ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ-Object - ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ। [ਪਰਾ 67]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

"ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ [2002] 2 ਐਸਸੀਆਰ 712: (2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 247-ਵਿਖਿਆਨ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. (ਮੇਜਰ) ਮੀਤਾ ਸਹਾਏ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2019) 20 ਐਸਸੀਸੀ 17- 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਸਿਵਾਨੰਦ ਸੀਟੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [2023] 11 ਐਸਸੀਆਰ 674: (2024) 3 ਐਸਸੀਸੀ 799; ਹੇਮਾਨੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [2008] 5 ਐਸਸੀਆਰ 1066: (2008) 7 ਐਸਸੀਸੀ 11; ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [20101 2 ਐਸਸੀਆਰ 256: (2010) 3 ਐਸਸੀਸੀ 104-ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ।

ਏਸੀ ਥਲਵਾਲ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [2000] ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 428: (2000) 7 ਐਸਸੀਸੀ1-ਹੋਲਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਨ. ਦੇਵਸਹਾਯਮ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ, ਏਆਈਆਰ (1958) ਮੈਡ 53 - ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ।

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ [1997] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1159: (1997) 9 ਐਸਸੀਸੀ 527; ਬਸ਼ੇਸ਼ਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਕਾਮਰੇਡ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਦਿੱਲੀ [1959] ਸਪਲਾਈ. 1 ਐਸਸੀਆਰ 528: ਏਆਈਆਰ (1959) ਐਸਸੀ 149; ਓਲਗਾ ਰੀਅਸ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [1985] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸਸੀਆਰ 51: ਏਆਈਆਰ (1986) ਐਸਸੀ 180; ਨਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ [2000] 2 ਐਸਸੀਆਰ 752: (2000) 3 ਐਸਸੀਸੀ 588; ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ [1995] 1 ਐਸਸੀਆਰ 908: (1995) 3 ਐਸਸੀਸੀ 486; ਧਨੰਜੈ ਮਲਿਕ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ [2008] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1035: (2008) 4 ਐਸਸੀਸੀ 171; ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ [2013] 5 ਐਸਸੀਆਰ 687: (2013) 11 ਐਸਸੀਸੀ 309; ਅਨੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2019] 12 ਐਸਸੀਆਰ 1071: (2020) 2 ਐਸਸੀਸੀ 173; ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਬਨਾਰਸ ਹਿੰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ [2022] Z ਐਸਸੀਆਰ 1104: (2022) 8 ਐਸਸੀਸੀ 713; ਦਰਿਆਓ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ [1962] 1 ਐਸਸੀਆਰ 574: ਏਆਈਆਰ (1961) ਐਸਸੀ 1457; ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ [2020] 11 ਐਸਸੀਆਰ 965: (2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ 198; ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [1991] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸਸੀਆਰ 205: (1992) 1 ਐਸਸੀਸੀ 119; ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [1993] ਸਪਲਾਈ. 1 ਐਸਸੀਆਰ 749: (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 288; ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ [2015] 6 ਐਸਸੀਆਰ 825: (2015) 11 ਐਸਸੀਸੀ 493; ਡਾ. ਕਵਿਤਾ ਕੰਬੋਜ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [2024] 2. ਐਸਸੀਆਰ 1136: 2024 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 254; ਸਈਅਦ ਟੀ.ਏ.

ਨਕਸ਼ਬੰਦੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਜਾਂ ਜਾਕਤਾਂ] ਪੂਰਕ 1.ਐਸਸੀਆਰ 114: (2003) 9 ਐਸਸੀਸੀ 592; ਰਾਖੀ ਰੇ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [2010] 2 ਐਸਸੀਆਰ 239: (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 637; ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [2013] 13 ਐਸਸੀਆਰ 884: (2013) 11 ਐਸਸੀਸੀ 87; ਸ਼ਸੀਧਰ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਸਟੇਟ [2013] 12 ਐਸਸੀਆਰ 985: (2014) 2 ਐਸਸੀਸੀ 158; ਸਲਾਮ ਸਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਨੀਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੰਫਾਲ [2016] 9 ਐਸਸੀਆਰ 771: (2016) 10 ਐਸਸੀਸੀ 484; ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [2017] 9 ਐਸਸੀਆਰ 797: (2017) 9 ਐਸਸੀਸੀ 1; ਜੋਸੇਫ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2018] 11 ਐਸਸੀਆਰ 765: (2019) 3 ਐਸਸੀਸੀ 39; ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ 2016 (4) ਐਸਸੀਆਰ 1026: (2016) 8 ਐਸਸੀਸੀ 389; ਈ.ਪੀ. ਰੋਯੱਪਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ [1974] 2 ਐਸਸੀਆਰ 348: (1974) 4 ਐਸਸੀਸੀ 3; ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸਹਿਰਾਵਰਦੀ [1981] 2 ਐਸਸੀਆਰ 79: (1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 722; ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2024] 2 ਐਸਸੀਆਰ 420: 2024 INਐਸਸੀ 113; ਲੀਲਾ ਧਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [1982] 1 ਐਸਸੀਆਰ 320 : (1981) 4 ਐਸਸੀਸੀ 159; ਕੇ.ਐਚ. ਸਿਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [2006] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸਸੀਆਰ 790: (2006) 6 ਐਸਸੀਸੀ 395; ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਫੀਕੁਦੀਨ [1988] 1 ਐਸਸੀਆਰ 794: (1987) Supp ਐਸਸੀਸੀ 410; ਤਾਨੀਆ ਮਲਿਕ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ [2018] 10 ਐਸਸੀਆਰ 348: (2018) 14 ਐਸਸੀਸੀ 129; ਪ੍ਰਣਵ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ [2019] 15 ਐਸਸੀਆਰ 43: (2020) 15 ਐਸਸੀਸੀ 377; ਬੀ.ਕੇ. ਪਵਿੱਤਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ [2017] 1 ਐਸਸੀਆਰ 631: (2019) 16 ਐਸਸੀਸੀ 129; ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਾਹੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2010) 12 ਐਸਸੀਸੀ 576; ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ [1985] ਸਪਲਾਈ. 1 ਐਸਸੀਆਰ 657: (1985) 4 ਐਸਸੀਸੀ 417; ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [2006] ਪੂਰਕ 1 ਐਸਸੀਆਰ 772: (2006) 11 ਐਸਸੀਸੀ 356; ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ [2007] ਐਸਸੀਆਰ 1 235: (2007) 3 ਐਸਸੀਸੀ 720; ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਲ ਮੁਕੁੰਦ ਸਾਹ [2000] 2 ਐਸਸੀਆਰ 299: (2000) 4 ਐਸਸੀਸੀ 640; ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਮਨਬੋਧਨ ਲਾਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ [1958] 1 ਐਸਸੀਆਰ 533: ਏਆਈਆਰ (1957) ਐਸਸੀ 912; ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ (ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ) [2011] 12 ਐਸਸੀਆਰ 496: (2011) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [1993] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸਸੀਆਰ 659: (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 441; ਹਰੀ ਦੱਤ ਕੈਂਥੀਆ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1980] 3 ਐਸਸੀਆਰ 354: (1980) 3 ਐਸਸੀਸੀ 189; ਗੋਆ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਫਸਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ (1997) 4 ਬੋਮ ਸੀਆਰ 372; ਮਲਿਕ ਮਜ਼ਹਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ [2005] 3 ਐਸਸੀਆਰ 689: (2006) 9 ਐਸਸੀਸੀ 507- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਮਾਈਕਲ ਜੇ ਸੈਂਡੇਲ, ਮੈਰਿਟ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ: ਆਮ ਚੰਗੇ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ? (ਐਲਨ ਲੇਨ, 2020)- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ

ਦੀਕਸ਼ਾ ਸਾਨਿਆਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ ਗੁਪਤਾ, "ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਦੇਰੀ: ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ" (ਦਸੰਬਰ 2018) <https://vidhilegalpolicy.in/research/2019-1-7-diਐਸਸੀਆਰetionand delaychallenges-of-becoming-a-district access 2024- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1951; ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ 2013; ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2005; ਗੁਜਰਾਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, 1961; ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2011; ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ (ਸੋਧ ਨਿਯਮ, 2014); ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਛੋਟ) ਨਿਯਮ, 1960।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਰਤੀ: ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ: ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੀ ਬਾਰ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ): ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ; ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ: ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਜ਼ (2002) ਕੇਸ; ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ: ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ: ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ: ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ: ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ: ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ, ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਪੂਰਕ: ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ; ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ: ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀਵਾ ਵਾਇਸ ਟੈਸਟ; ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ; ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ: ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲਯੋਗਤਾ: ਅਸਟਾਪੇਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਮਨਮਾਨੀ; ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ।

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 251 (ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ)

ਨਾਲ

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 2021 ਦਾ 663 ਅਤੇ 735, 2022 ਦਾ 1073 ਅਤੇ 1146 ਅਤੇ 2023 ਦਾ 785

ਅਭਿਮੀਤ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਯਤਿੰਦਰਾ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਦੀਪਕ ਗੋਇਲ, ਮਿਥਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਜੈਸਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਲਕਾ ਗੋਇਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਰਵਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਕੁਮਾਰ ਕਾਰਤੀਕੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਚਨਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਨਵੀਨ ਸੋਨੀ, ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਮਲਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਤੀਮਾਨ ਸਕਸੈਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਤੀਮਾਨ ਬੀ, ਜੇ. ਡੀ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ, ਅਰਵਿੰਦ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੌਤਮ, ਸੁਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਅਰੁਣੰਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪਵਨਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਸ਼ਿਕਾ ਸਵਰੂਪ, ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਚੇਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਦਮਾ ਪ੍ਰਿਆ, ਗਰਵੀਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਵਿਧਾਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਐੱਮ. ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੌਤਮ ਨਰਾਇਣ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਮਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਗੋਇਲ, ਸੁਜੇ ਜੈਨ, ਕੇ.ਪ੍ਰਸਾਦ, ਪੁਰਵੀਸ਼ ਜਤਿੰਦਰ ਮਲਕਾਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਧਰਿਤਾ ਪੁਰਵੀਸ਼ ਮਲਕਾਨ, ਅਲੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਸ਼ ਗੋਇਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾ ਗੋਰਸੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਗੁ: ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਗੁ. ਕੁਮਾਰ, ਦੇਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਮ੍ਰਿਤੁੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਸਿਨਹਾ, ਅਭੈ ਕੁਮਾਰ, ਬੀ.ਐੱਸ.ਰਾਜੇਸ਼ ਅਗਰਜੀਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਬਾਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਤੂ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਸ਼ਿਆਮਲ ਕੁਮਾਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਣੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਖਿਲੇਸ਼ਵਰ ਝਾਅ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡਿੰਗਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨਿਸ਼ਕਾ ਗਰੋਵਰ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਿੱਤ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਤੂ ਗੋਸਵਾਮੀ। ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮਿਤ ਪਵਨ, ਰਤਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸ਼ਰਮਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਵਿਮਲ ਦੂਬੇ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਰਵੀ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਾਨੀ ਵਿਆਸ, ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ, ਐੱਮ. ਪਾਰੇਖ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇਹਨਾਂ ਛੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ?

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (ਛੋਟੇ "ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002)) ਵਿੱਚ, ਜਿਸਨੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਜੇ. ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਛੋਟੇ "ਸ਼ੇਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ" ਲਈ) ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਰਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੈਂਕਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਚੋਣ ਚੱਕਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਈ. ਈ.) ਦੁਆਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟ ਲੇਵਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ (2015 ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ) ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (2019 ਅਤੇ 2022 ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤੱਥ

2. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਰਥਾਤ 2016 ਦੀ ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) ਨੰ.251 (ਇੱਥੇ ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (2015) ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ) ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1951 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951") ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ 2013 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ "ਸੀ" ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 11 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 37 ਅਤੇ 38 ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੇਵਾ, ਮਿਤੀ 08.04.2016 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੰ. 1/2015 ਦੇ ਤਹਿਤ।

3. ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) ਨੰ.663/2021, ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) ਨੰ.735/2021, ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) ਨੰ.1073/2022, ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) ਨੰ.1146/2022 ਅਤੇ ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) ਨੰ.785/2023 ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੋਸਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਟੇਟ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 2005 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005") ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ 8(3) ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ 23.6.2011 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਲਿਖਤੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ।

---

1 [2002] 2 ਐਸਸੀਆਰ 712 : (2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 247

ਏ) ਬਿਹਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (2015)

4. ਮੁੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 46 ਅਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2015 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ (ਬਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 31.7.1951 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਵਿੱਚ ਸੋਧ 3.4.2013 ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਟੈਸਟ, ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਅੰਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 250 ਅਤੇ 50 ਅੰਕ ਸਨ। ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 250 ਅੰਕਾਂ (60%) ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 150 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 50 ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਅੰਕ (20%) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

4.1 ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ 3.12.2014 ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੰਤਿਕਾ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਸੀ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 10,11 ਅਤੇ 12 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

*10. ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਤਾਂ ਹੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45% ਅੰਕ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 55% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਛੋਟ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 50% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

11. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ 50 ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

12. ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

4.2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ 99 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਨਵਰੀ 2015 ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੰਬਰ 1/2015 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲਾਜ਼ 6(d) ਅਤੇ (e) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50 ਵਿੱਚੋਂ 10 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

4.3 ਜਨਵਰੀ 2015 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਲਗਭਗ 6771 ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੀਲਿਮਨਰੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।

ਪ੍ਰੀਖਿਆ 22.03.2015 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ 176 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਅਸਫ਼ਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਮਾਡਲ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ, ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ 173 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ "ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 12.7.2015 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲਗਭਗ 1000 ਉਮੀਦਵਾਰ (ਮੁਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ) ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।

4.4 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ 3 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਭਾਵ. ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 55% ਤੋਂ ਉੱਪਰ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਤੀ 8.1.2016 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੰਜਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸਕੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ 1 ਵਿੱਚ 4% ਅਤੇ ਪੇਪਰ 2 ਵਿੱਚ 6% ਅੰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

4.5 ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਜਮ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸੂਚਿਤ 55% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 13.1.2016 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ 1951 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ 'ਸੀ' ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 5% ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 5% 5% ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 50% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 81 ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਕੁਆਲੀਫਾਈ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 22.1.2016 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

4.6 ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 8.1.2016 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀਡਬਲਯੂਜੇਸੀ ਨੰ. 11731/2015) ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ-ਅੰਤਰਮ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ 176 ਤੋਂ ਘੱਟ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ. 176 ਤੋਂ ਘੱਟ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 5 ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 1.2.2016 ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਸਦੀਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ਾਰਟਲਿਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ 3 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਅਯੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਫਰਵਰੀ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ 69 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

2016, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 5 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ। ਵੀਵਾ ਵਾਇਸ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 9 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ 50 ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 5.4.2016 ਨੂੰ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ 9 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 17.5.2016 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

4.7 ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, 46 ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਿਲ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ 1951 (3.4.2013 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ-ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 2.5.2016 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4.8 ਜਦੋਂ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਡੀਕੋਡਿੰਗ, ਟੇਬਿਊਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਊਣਤਾਈਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੇ 1.6.2016 ਨੂੰ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਗਲਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਫਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਟੇਬਲਿਊਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 3 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਇੰਟਰਵਿਊ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 4 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਿਖਾਈ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਨਤੀਜਾ ਕੋਰਸ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 3 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 4 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਧਤਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ 19.7.2016 ਨੂੰ 3 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੋਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਬਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ 25% ਕੋਟੇ ਅਧੀਨ ਦੋ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 9.8.2016 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਵਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ।

31.8.2016 ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅ) ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਚੋਣ

5. ਅਗਸਤ 2016 ਵਿੱਚ, ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ) ਦੀਆਂ 98 ਅਸਾਮੀਆਂ (2015 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀਆਂ 90 ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ 1951 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਲੋੜ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਗਸਤ 2016 ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22.6.2016 ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਚੁਕਵੀਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ 1951 ਨੂੰ 16.2.2017 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ 1951 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ-ਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10,11 ਅਤੇ 12 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ:-

*10. ਥਿਊਰੀ ਪੇਪਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ 80% ਅਤੇ 20% ਹੋਵੇਗਾ।

11. ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਰੇਕ ਥਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45% ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
12. ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰੇਕ ਥਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਥਿਊਰੀ ਪੇਪਰ) ਅਤੇ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 50% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"
5.1 ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2016 ਦੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 98 ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2018 ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
5.2 16 ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 12 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2020 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, 16 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
5.3 ਸਾਲ 2016, 2019 ਅਤੇ 2020 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 6.1.2020 ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ 1951 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਕਾ-ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 12 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"12. ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰੇਕ ਥਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45% ਅੰਕ, ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ/ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ 30% ਅੰਕ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਥਿਊਰੀ ਪੇਪਰ) ਅਤੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 50% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

5.4 6.1.2020 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ, ਬਿਹਾਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ 30% ਅੰਕ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 50% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਸੀ) ਗੁਜਰਾਤ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

6. ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) 663/2021 ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005, ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, 1961 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ 2005 ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2011 ਮਿਤੀ 23.6.2011 ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ, 2011 ਦੇ ਨਿਯਮ 2011 ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਿਤੀ 9.9.2014. ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯਮ 8 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਸਖੇ ਸਨ:

"8. ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ:-

(1) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:

(i) ਅਧਿਕਤਮ 200 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ; ਅਤੇ

(ii) ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 50 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਟੈਸਟ।

(2) ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (50%) ਜਾਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ;

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਸਿਵਲ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਲਈ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 45% (45%) ਜਾਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

(3) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ, ਚਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (40%) ਅੰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(4) ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ (ਇੰਟਰਵਿਊ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ (ਇੰਟਰਵਿਊ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਨਸਿਕ ਸੁਚੇਤਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ, ਹੁਨਰ, ਰਵੱਈਆ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਡੂੰਘਾਈ ਵਰਗੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਡਰ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(6) ਭਰਤੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

6.1 ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ 26.8.2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਅਤੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲਾਜ਼ 5 (II) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ 50 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲਾਜ਼ 5 (II) (B) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ ਟੈਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

*(II) (B) (1) ********

() ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਨਸਿਕ ਸੁਚੇਤਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਡਰ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ, ਹੁਨਰ, ਰਵੱਈਆ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਮਾਈ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸ਼ਕਤੀ

ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਰ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ."

6.2 ਕਲਾਜ਼ 5 (II) (B) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 40% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

6.3 8.9.2019 ਨੂੰ, ਕ੍ਰਿਤਿਕਾ ਬੋਧਾ (ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) 663/2021), ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਨੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ। ਮੁੱਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 18.12.2019 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 19.1.2020 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ 24.7.2020 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, 132 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰ ਲਈ ਸਫਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਟਰਵਿਊ 7.3.2021 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਨਰਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ 124 ਅੰਕ ਸਨ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (40% ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਅੰਕਾਂ ਕਾਰਨ) 135.33 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਜ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਦੇ ਨਿਯਮ 8(4) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਇਵਾ ਵਾਇਸ ਲਈ 40% ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਨ।

II. ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

7. ਅਸੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਯਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਚੇਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਰਾਇਣ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪੂਰਵੀਸ਼ ਜਤਿੰਦਰ ਮਲਕਨ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਟਨਾ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ।
8. ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿਵਾ ਵਾਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰਤੀ ਲਈ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ।
9. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ 11.11.1999 ਨੂੰ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ

ਨਿਰਣਾ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਦੇ 50 ਅੰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

10. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਬਿਹਤਰ ਕੁਲ ਸਕੋਰ (ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਸੰਯੁਕਤ) ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਚੋਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਅੰਕ ਆਪਹੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਕੱਟ-ਆਫ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

11. ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਬਿਹਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ 5% ਦੀ ਹੋਰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੰਜਮ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਭਾਗ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਸਨ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅੰਕ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੋਰਸ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਜਮ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਛੋਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨੁਕਸਦਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵੀਵਾ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਸਕੋਰ (ਲਿਖਤ+ਵੀਵਾ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

12. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 8.4.2016 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ, ਸਤੰਬਰ, 2016 ਤੱਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ, ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਨਹਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟਨਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਡੇ ਪੂਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ

ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਕਲਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

13. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਬੋਰਡ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅੰਕ ਦੇ ਕੇ ਮਨਮਾਨੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 2011 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 234 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

14. ਉਸੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਚੇਤੀ, ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) ਨੰਬਰ 1146/2022 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਸਕੋਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਵਿਤਕਰਾਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਚੋਣਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

15. ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਾਰਾਇਣ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਖਤ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਯੋਗ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਫ਼ਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੂਰਵੀਸ਼ ਮਲਕਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233,234 ਅਤੇ 235 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਕਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੀਮਡ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੰਟਰਨਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਈਲਿਸਸ

17. ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ:
ਕੀ ਵਿਵਾ ਵੈਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ?
ii) ਕੀ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ?
iii) ਕੀ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਸੰਜਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
iv) ਕੀ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ?

IV. ਸੰਭਾਲਣਯੋਗਤਾ

18. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੁਰਵੀਸ਼ ਜਤਿੰਦਰ ਮਲਕਾਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮੁੜ ਕੇ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸਫ਼ਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਐਸਟੋਪਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਮਨਮਾਨੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਸਟੋਪਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

19. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

_____

2 ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ (1997) 9 ਐਸਸੀਸੀ 527

3 ਬਸ਼ੇਸ਼ਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ, ਏਆਈਆਰ 1959 ਐਸਸੀ 149; ਓਲਗਾ ਟੈਲਿਸ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਏਆਈਆਰ 1986 ਐਸਸੀ 180; ਨਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼, 2000 3 ਐਸਸੀਸੀ 588

ਅਸਫ਼ਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੋਕ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਡਾ. (ਮੇਜਰ) ਮੀਤਾ ਸਹਾਏ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ" ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

*17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕੇ ਸਿਰਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਇਲਾਜ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।"

20. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
21. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੂਰਵੀਸ਼ ਮਲਕਾਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (23.6.2011 ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ) ਦੇ ਨਿਯਮ 8(3) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 2013 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) 291 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਜਰਾਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2015 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 8793 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ 40% ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੋਧ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30.1.2017 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

_____

4 ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ (1995) 3 ਐਸਸੀਸੀ 486; ਧਨੰਜੈ ਮਲਿਕ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ (2008) 4 ਐਸਸੀਸੀ 171;
ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ (2013) 11 ਐਸਸੀਸੀ 309; ਅਨੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2020) 2 ਐਸਸੀਸੀ 173
5 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਬਨਾਰਸ ਹਿੰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (2022) 8 ਐਸਸੀਸੀ 713
6 (2019) 20 ਐਸਸੀਸੀ 17

22. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦਰਿਆਓ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੈਸ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਧੂ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਨਿਆਇਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਧੇਰੇ ਵਾਜਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

24. ਆਉ ਹੁਣ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵੀ. ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਉਤਪਤੀ

25. 1989 ਵਿੱਚ, ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। 13.11.1991 ਨੂੰ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੰਗਨਾਥ ਮਿਸ਼ਰਾ ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ" ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

---

7 [1962] 1 ਐਸਸੀਆਰ 574 : ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1457

8 ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ 198.

9 [1991] ਸਹਾਇਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 206 : (1992) 1 ਐਸਸੀਸੀ 119

ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼, ਭਾਰਤ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਜ਼ (1993)), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 24.8.1993 ਨੂੰ, ਮੂਲ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਾਹਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਪਰ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ 1993 ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੇ 'ਕੰਟੀਨਿਊਇੰਗ ਮੈਂਡਮਸ' ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਰਬਰੀਕ ਤਹਿਤ ਕਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ 21.3.1996 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਕੇਜੇ ਸ਼ੈਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਪਹਿਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 31.1.1998 ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ 11.11.1999 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"(ਏ) ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ।

(ਬੀ) ਰਾਜਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਪੈਕੇਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਨਖਾਹ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਪੇਖਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ।

(c) ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ, ਭਰਤੀ ਦੀ ਉਮਰ, ਭਰਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

_____

10 [1993] ਸਹਾਇਤਾ 1 ਐਸਸੀਆਰ 749 : (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 288

(d) ਕੰਮ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਲੀਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ।

27. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹਨ ਜੋ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ, ਉਮਰ, ਅਤੇ "ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ" ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 11.11.1999 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਾਮਕਰਨ, ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ, ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਆਰਤਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ। ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਮਰ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਆਦਿ।

28. ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

*10.95 ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਵੀਵਾ ਵਾਇਸ ਟੈਸਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉੜੀਸਾ ਦੀਆਂ 10.96 ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10.97 ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਾਈਵਾ-ਵੋਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਨੇ ਅਕਸਰ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਚੋਣ ਨਹੀਂ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਜੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੈ।"

29. ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਮੋਡ ਵਜੋਂ ਵੀਵਾ ਵਾਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾ ਵਾਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬਜੈਕਟਿਵਟੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾ ਵਾਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ:

*10.97.....ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ:

(1) ਲਿਖਤੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਹੋਵੇਗੀ।

(i) ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇ/ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ 200 ਅੰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪੇਪਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ii) ਲਿਖਤੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਆਮ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ 60% ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗ੍ਰੇਡ ਅਤੇ ਐਸਸੀ/ST ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ 50% ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗ੍ਰੇਡ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(iv) ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਇਹ 25 ਤੋਂ 30 ਮਿੰਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ ਵਿੱਚ 50 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ

(v) ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਲਿਖਤੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅੰਕਾਂ/ਗਰੇਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

30. ਇਸ ਸਮੇਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਕਦੇ ਵੀ 60% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਅੰਕਾਂ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਭਾਵ. ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਰਟਲਿਸਟ ਕਰਨ ਲਈ 250 ਵਿੱਚੋਂ 150 ਅੰਕ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

ਵੈਸ ਖੰਡ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 60% ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ 55% ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾ ਕੇ 50% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਾਹ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮੀ" ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਰਫ਼ ਵਾਇਵਾ ਵਾਇਸ ਹਿੱਸੇ ਲਈ।

31. ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸਤਾ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 10.99 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (vi) ਅਤੇ (vii) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"(vi) ਅੱਜ, ਵਿਵਾ ਵੈਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਿਖਤੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਗੁਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(vii) ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਏਗੀ:

(ਏ) ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਿਆਨ/ਹੁਨਰ/ ਰਵੱਈਆ/ਨੈਤਿਕਤਾ/ਸੰਚਾਰ/ਚਰਿੱਤਰ, ਆਦਿ,

---

11 ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ (2015) 11 ਐਸਸੀਸੀ 493 (ਪੈਰਾ 17)

ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸੰਭਾਵੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕਿਹੜੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਜ਼ਨ (ਕ੍ਰੈਡਿਟ) ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੁੱਲ ਵਿਵਾ ਅੰਕ 100 ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਿਆਨ/ਸਮਝ ਲਈ 10 ਅੰਕ, ਨੈਤਿਕਤਾ/ਰਵੱਈਏ ਲਈ 5 ਅੰਕ, ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਲਈ 25 ਅੰਕ, ਸੰਚਾਰ ਯੋਗਤਾ ਲਈ 10 ਅੰਕ, ਆਮ ਗਿਆਨ ਲਈ 10 ਅੰਕ, ਆਦਿ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਮੇਤ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਬੋਰਡ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਆਮ ਚਰਚਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਲਿਖਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(c) ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਟੇਬੂਲੇਟਰ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗ੍ਰੇਡ ਮੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸੰਚਤ ਗ੍ਰੇਡ ਮੁੱਲ ਔਸਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

32. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੇਂਡੂ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਈਵਾ ਵਾਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਜਾਂ ਵਿਵਾ ਵੌਇਸ ਵਿੱਚ, ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

VI. ਮੁੱਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1) ਕੀ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਜੱਜ (2002) ਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ?

33. ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ, 3 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਐਨ. ਕਿਰਪਾਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"27.... ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ, ਕੁਝ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਧੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

34. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਭਰਤੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਪਦੰਡ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਪੈਰੇ 27 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਵਾ ਵਾਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਢੰਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਡਾ.ਕਵਿਤਾ ਕੰਬੋਜ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਹਰਿਆਣਾ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (ਛੋਟੇ "ਕਵਿਤਾ ਕੰਬੋਜ") ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਨੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

---

12 [2024] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1136 : 2024 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 254

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਰੀਖਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਇੱਥੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ:

"41. ਹੁਣ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 27 ਅਤੇ 28 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ "ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਢੰਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ", ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾ ਵੈਸ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਟੌਫ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

35. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

36. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 37 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੈਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"37. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

37. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਦਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਬ-ਸਾਈਲੈਂਟਿਓ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

38. ਆਓ ਹੁਣ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜੀਏ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸਨ:

i) ਸਈਅਦ ਵਿੱਚ ਟੀ.ਏ. ਨਕਸ਼ਬੰਦੀ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫੁਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਢੁਕਵੀਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"8. ਜਸਟਿਸ ਜਗਨਨਾਥ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 247: 2002 ਐਸਸੀਸੀ (L&S) 508] ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 27-4-2002 ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ/ਆਰਡਰਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ, ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਲਏ ਗਏ ਕੁਝ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ii) ਰਾਖੀ ਰੇ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ।

---

13 [2003] ਸਹਾਇਤਾ 1 ਐਸਸੀਆਰ 114 : (2003) 9 ਐਸਸੀਸੀ 592

14 [2010] 2 ਐਸਸੀਆਰ 239 : (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 637

iii) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਛੋਟੇ "ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ" ਲਈ) ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਐਂਟਰੀ ਪੱਧਰ) ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 10.97 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਐਫਐਮ ਇਬਰਾਹਿਮ ਕਲੀਫੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ:

"71. ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 10.97 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (i) ਤੋਂ (v) ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਇਮਤਿਹਾਨ, ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਪ-ਪੈਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਰਵੋਤਮ ਗਾਈਡ ਲਾਈਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 10.97 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. (3) [(2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 247: 2002 ਐਸਸੀਸੀ (L&S) 508 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਉਚਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ ਪੈਰਾ 9 (iv) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੀ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਦੇ ਪੈਰਾ 28 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ

---

15 [2013] 13 ਐਸਸੀਆਰ 884 : (2013) 11 ਐਸਸੀਸੀ 87

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਖੁਦ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ।

iv) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਸੀਧਰ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ AP ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ 35 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ:

14. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਧਾਰਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 5 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਸੀ. ਸਿਫਾਰਸ਼ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ. ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ

---

16 [2013] 12 ਐਸਸੀਆਰ 985 : (2014) 2 ਐਸਸੀਸੀ 158

ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਈਅਦ ਟੀ.ਏ. ਨਕਸ਼ਬੰਦੀ ਕੇਸ [ਸੱਯਦ ਟੀ.ਏ. ਨਕਸ਼ਬੰਦੀ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ, (2003) 9 ਐਸਸੀਸੀ 592: 2003 ਐਸਸੀਸੀ (L&S) 1151]। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

17. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 233 ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ।
39. ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਪਲੇ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਤਰਕਪੂਰਨ ਕਟੌਤੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:-

(i) ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
(ii) ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

40. ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਪੂਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

41. ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਝ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਓ ਹੁਣ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ ਕਿ ਹੇਮਾਨੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਡੀਲਬ (ਛੋਟੇ ਲਈ "ਹੇਮਾਨੀ ਮਲਹੋਤਰਾ"), ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਛੋਟੇ ਲਈ "ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ") ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। (2002)। ਸ੍ਰੀ ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਚੇਤੀ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ

---

17 ਡਾ. ਕਵਿਤਾ ਖੰਬੋਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, 2024 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 254
18 ਸਿਵਾਨੰਦ ਸੀਟੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (2024) 3 ਐਸਸੀਸੀ 799
19 [2008] 5 ਐਸਸੀਆਰ 1066 : (2008) 7 ਐਸਸੀਸੀ 11
20 [2010] 2 ਐਸਸੀਆਰ 256 : (2010) 3 ਐਸਸੀਸੀ 104

ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਨਕਿਊਰਿਅਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

42. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਮਾਨੀ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"18. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਐਕਸ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 247: 2002 ਐਸਸੀਸੀ (L&S) 508] ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਟੌਤੀ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਮਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 16 ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।"

43. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਇਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, 2006 ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਸਖ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਮਾਨੀ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

*15. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਿਖਤੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ/ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਹੇਮਾਨੀ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਤੱਥ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣਗੇ।

45. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ., ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ), ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਪਰੀਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਦੋਵਾਂ ਲਈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵੀਵਾ ਵਾਇਸ ਟੈਸਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੇਮਾਨੀ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੇਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੇਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਭਾਵ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਡੀ-ਟੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ।

---

21 ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਠਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੀ.ਏ. ਨੰ. 2634/2013 ਅਤੇ ਬੈਚ

ਨਿਰਣਾ. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਚੁਣੌਤੀ ਡਬਲਯੂ.ਆਰ.ਟੀ. ਖੇਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਰ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

46. ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕਿਊਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਭਾਵ। ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ)। ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਚੋਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਚੋਣ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਅੱਗੇ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ।"

47. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ. ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

48. ਸਲਾਮ ਸਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਨੀਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੰਫਾਲ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰਨਗੇ। ਜਸਟਿਸ ਭਾਨੂਮਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜ (2002) ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਿਵਾ ਕੀਰਤੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਉਪ ਚੁੱਪੀ ਨਜ਼ਰੀਏ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਜਸਟਿਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਟੌਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਨੁਸਖ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

---

22 [2016] 9 ਐਸਸੀਆਰ 771 : (2016) 10 ਐਸਸੀਸੀ 484

ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

49. ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੋਹਣੀ ਕਮਰਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਕ ਨੰਬਰ II) ਕੀ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?

50. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਾਈਵਾ ਵਾਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਈ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੋਯੱਪਾ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ", ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"85..... ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਦੋਖੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ; ਇੱਕ ਇੱਕ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰਾਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ

---

23 ਸ਼ਾਇਰ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 2017(9) ਐਸਸੀਸੀ 1; ਜੋਸਫ਼ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2019) 3 ਐਸਸੀਸੀ 39; ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ [ਪੈਰਾ 30,35,36,39] (2016) 8 ਐਸਸੀਸੀ 389

24 [1974] 2 ਐਸਸੀਆਰ 348: (1974) 4 ਐਸਸੀਸੀ 3

ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੈਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਚੈਂਬਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਾਲਾ-ਪੱਖੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਿਏਸ਼ਨਲ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ: ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

51. ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਕ ਹੋਰ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੀ.ਐਨ. ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸਹਿਰਾਵਰਡ ਵਿੱਚ ਭਗਵਤੀ ਜੇ.

"16...ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਜਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ [ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ] ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਟੀਕਲ 1 ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜੇਕਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ 4 ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ "ਅਥਾਰਟੀ" ਦੀ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 14 ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਵਾਜਬਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਧਾਗਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ”

---

25 [1981] 2 ਐਸਸੀਆਰ 79 : (1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 722

52. ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ" ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਲਾਈਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਲਈ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ "ਅਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ" ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਵਾ ਵੋਇਸ ਟੈਸਟ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

53. ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਜ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੋੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ, ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951, ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 ਦੇ ਨਿਯਮ 8(3) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

54. ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

*10. ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਤਾਂ ਹੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45% ਅੰਕ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 55% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਢਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਛੋਟ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 50% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

11. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ 50 ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
12. ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

---

26 [2017] 9 ਐਸਸੀਆਰ 797 : 2017 (9) ਐਸਸੀਸੀ 1

27 ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, 2024 INਐਸਸੀ 113; ਜੋਸਫ਼ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 2019 (3) ਐਸਸੀਸੀ 39; ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 2018(6) ਐਸਸੀਸੀ 1; ਸ਼ਾਇਰਾਹੀ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, 2017 (9) ਐਸਸੀਸੀ 1

55. ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਲੀਲਾ ਧਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਓ ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ ਜੇ ਦੀ ਰਾਏ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"5...ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ, ਸੁਚੇਤਤਾ, ਨਿਰਭਰਤਾ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ, ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ, ਅਨੁਕੂਲਤਾ, ਨਿਰਣਾ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਅਖੰਡਤਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

56. ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਨਿਆ ਮਲਿਕ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50% ਅੰਕ, ਜੂਨੀਅਰ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਅੰਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ:

"44....ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਜਦਕਿ ਜੂਨੀਅਰ-ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ, ਇਹ ਇੰਟਰਵਿਊ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

---

28 [1982] 1 ਐਸਸੀਆਰ 320 : (1981) 4 ਐਸਸੀਸੀ 159

29 KH ਸਿਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (2006) 6 ਐਸਸੀਸੀ 395; ਯੂਪੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਰਫੀਕੀਦੀਨ, 1987 ਸਪੋਰਟ ਐਸਸੀਸੀ 410; ਤਾਨੀਆ ਮਲਿਕ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ (2018) 14 ਐਸਸੀਸੀ 129; ਪ੍ਰਣਵ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ (2020) 15 ਐਸਸੀਸੀ 377

30 (2018) 14 ਐਸਸੀਸੀ 129

ਅਫਸਰਾਂ, ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕਲਾਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ।"

57. ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਬੁੱਧੀ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਵੀ ਪਰਖ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਹਸੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੇ 15% ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਹੈ। ਅਜੈ ਹਸੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 1979-80 ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁੱਲ 150 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 50 ਅੰਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਅਨੁਮਤੀ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀਵਾ ਵੋਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"ਪਰ, ਇਸ ਸਾਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੌਖਿਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

58. ਇਹ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਖਿਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬਿਹਤਰ ਟੈਸਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੌਖਿਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਨੂੰ, ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,

ਮੌਖਿਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਪੂਰਕ ਟੈਸਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਖਿਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਉੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ।"

59. ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹਿੱਸੇ ਲਈ 33.5% ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ, ਅਜੈ ਹਸੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਲੀਲਾ ਧਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮੁਨਸਿਫ਼ਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਚੋਣ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ 25% ਅੰਕ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਭਾਗ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜੈ ਹਸੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਲੀਲਾ ਧਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

"ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਬੀਤਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਾਲਜਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ। ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕਿਊਰੀਅਮ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭਾਰ ਉਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਰੋਤ ਸਮੱਗਰੀ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਆਰਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਚੋਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਸਟਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਭਾਰ।"

60. ਲੀਲਾ ਧਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਏ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਜੈ ਹਸੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

61. ਆਓ ਹੁਣ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 ਦੇ ਨਿਯਮ 8(3) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖਾਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਨਿਯਮ 8(3) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵੀਵਾ-ਵੋਇਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ, ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਚਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (40%) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

62. ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 ਦੇ ਨਿਯਮ 8(3) ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਹੋਣਹਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਣਹਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਾਵਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜੋ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ।

63. ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ "ਮੈਰਿਟੋਰੀਅਸ" ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਇੱਕ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਉੱਚ ਸਕੋਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੂੰਜੀ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਕੋਚਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਮਿਆਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਲਚਕਤਾ, ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਸਲਾਹਕਾਰ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਐਨ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਰਗੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ,

ਬੀ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬੀ.ਕੇ ਪਵਿਤਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ" ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ "ਮੈਰਿਟ" ਅਤੇ "ਕੁਸ਼ਲਤਾ" ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:-

"134. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਤ-ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਕ ਗੈਲੈਂਟਰ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਿਆਪਕ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜੋ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੂਚਕਾਂ ਵਜੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ: -

(ਏ) ਆਰਥਿਕ ਸਰੋਤ (ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ। ਸਮੱਗਰੀ, ਕੰਮ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਆਦਿ);

(ਬੀ) ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਰੋਤ (ਸੰਪਰਕ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਲਾਹ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ); ਅਤੇ

(ਸੀ) ਅੰਦਰੂਨੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ... [ਗੈਲੈਂਟਰ ਐੱਮ., ਕੰਪੀਟਿੰਗ ਇਕੁਏਲਿਟੀਜ਼: ਲਾਅ ਐਂਡ ਦ ਬੈਕਵਰਡ ਕਲਾਸਜ਼ ਇਨ ਇੰਡੀਆ, (ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 1984), ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਐੱਸ. ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਸੰਮਿਲਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਮਤਾ: ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, 40: 1 ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਸਮੀਖਿਆ 127-147]

135. ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਾਪਦੰਡ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ।

64. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਇਕਮਾਤਰ ਨਿਰਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਮਾਈਕਲ ਸੈਂਡੇਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, "ਮੈਰਿਟ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ" ਤੋਂ ਵਾਕੰਸ਼ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਲਈ, ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਕਸਰ "ਮੈਰੀਟੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਹਿਊਬਰੀਸ" ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕ ਮੌਕਿਆਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

65. ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

---

31 [2017] 1 ਐਸਸੀਆਰ 631 : (2019) 16 ਐਸਸੀਸੀ 129

32 ਮਾਈਕਲ ਜੇ ਸੈਂਡੇਲ, ਦ ਟਾਈਰੇਨੀ ਆਫ਼ ਮੈਰਿਟ: ਵੈਟ ਐਜ਼ ਬੀਕਮ ਆਫ਼ ਦ ਕਾਮਨ ਗੁਡ? (ਐਲਨ ਲੇਨ, 2020)

ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਧਿਅਮ ਜਿਸ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਈਵਾ ਵਾਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨੈਵੀਗੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਿੰਗ, ਧਰਮ, ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਅਚੇਤ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪੈਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤੁੜੀ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੇਗੀ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਂਝੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡ ਦਾ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

66. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਵੇਟੇਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਾਜਬ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਾਅ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ 20% ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਭਰਤੀ ਲਈ 40% ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰਤੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 ਦੇ ਨਿਯਮ 8(5) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਵਾ ਵਾਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"(5) ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਟੈਸਟ (ਇੰਟਰਵਿਊ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਨਸਿਕ ਸੁਚੇਤਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ, ਹੁਨਰ, ਰਵੱਈਆ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਮਰੂਪਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਬੌਧਿਕਤਾ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਡਰ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।"

---

33 ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਾਹੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2010) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 576

67. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਧੀਆ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟਣ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਮਨਮੋਹਕ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ। ਇਹ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਤਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ "ਪ੍ਰਾਪਤ" ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ, ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਪਰਖ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰ-ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਜਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਮਾਪਦਾ ਹੈ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

68. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਣ। ਸਿਵਾਨੰਦ ਸੀਟੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। [ਕੇਰਲ ਸਟੇਟ ਹਾਇਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ] ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ 1961 ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ "ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕ/ਗਰੇਡ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾ ਵਾਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।" ਇਹ ਵੀਵਾ ਵੌਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵਜੋਂ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਵੱਖਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਭਰਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀਵਾ ਵਾਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਸਨ।

---

34 [2023] 11 ਐਸਸੀਆਰ 674 : (2024) 3 ਐਸਸੀਸੀ 799

ਇਸ ਲਈ, ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਵਿੱਚ ਕੱਟੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰ. iii) ਕੀ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਸੰਜਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

69. ਇਸਦੇ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਪੱਖਪਾਤ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ:

"21...ਪਰ ਸ਼ੱਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਰਡਬਿਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਿੱਖੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਜੋਖਮ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨਮਾਨੀ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਵਾ ਵੌਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

70. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ, ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

i) ਮੁੱਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 22.3.2015 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ 6,771 ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।
ii) ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 12.7.2015 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਸ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸਨ।
iii) ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 15 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। 55% ਤੋਂ ਉੱਪਰ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ

---

35 ਕੇ.ਐੱਚ. ਸਿਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (2006) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 395; ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2006) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 356

36 [1985] ਸਹਾਇਤਾ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 657 : (1985) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 417

ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 3 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ 10.2.2017 ਦੇ ਆਰਟੀਆਈ ਜਵਾਬ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

iv) ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਹਰ ਪੇਪਰ ਦੀਆਂ 20 ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਜਮ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 5 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਤੀ 8.1.2016 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ 1 ਵਿੱਚ 4% ਅਤੇ ਪੇਪਰ II ਵਿੱਚ 6% ਅੰਕ ਜੋੜ ਕੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

v) ਸੰਜਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 55% ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 1951 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਸੀ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ 5% ਦੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

vi) ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ 50% ਦੀ ਛੋਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 81 ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ 22.1.2016 ਨੂੰ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

vi) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 5 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ 19.2.2016, 20.2.2016, 20.2.2016, 22.2.2016 ਅਤੇ 23.2.2016 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ 50% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ 9 ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 50 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਜਾਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। 17.5.2016 ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਉਕਤ 9 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

71. ਬਿਹਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਡੀਕੋਡਿੰਗ, ਟੇਬਿਊਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਚੋਣ ਡੇਟਾ ਦੀ ਮੁੜ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

"ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਮੇਟੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਏ.ਸੀ.ਜੇ ਨਾਲ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਕੁਤਾਹੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਦਮ ਤੁਰੰਤ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

1) ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਐਪ), ਸੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ, ਨਿਤੇਸ਼ ਸਾਰੀ ਕਸਰਤ ਕਰੇਗਾ।

ਡੀਕੋਡਿੰਗ, ਕੋਲੇਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਟੇਬਲਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਾਰਣੀ ਤਿਆਰ ਕਰੋ, ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ, ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰੋ।

2) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਤਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਭਰਾ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਏਸੀਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

72. ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 3 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਵਾ ਵਾਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1111006603, 1111006636 ਅਤੇ 1111006667. ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 4 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਯੋਗ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, 30.6.2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ੁਧਤਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 4 ਅਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 3 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਵਾ-ਵੋਸ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। 3 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ 19.7.2016 ਨੂੰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ.

73. ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿਨਹਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੰਜਮ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੁਕਸਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਰਾਇਣ, ਪਟਨਾ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰੋਲ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਸੰਜਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਚਾਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ।

74. ਕੀ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਸੀ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ 13 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

*13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਪਟਨਾ ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼/ਦਿਸ਼ਾਅ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2015 ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 10 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

*10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।"

75. ਉਪਰੋਕਤ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। "ਆਰਾਮ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ "ਮੁਸ਼ਕਲ" ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼/ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਟੈਸਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਕੂਹਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

76. ਇੱਕ ਸੰਜਮ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਜਮ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। "ਸਕੇਲਿੰਗ" ਨਾਲੋਂ "ਸੰਚਾਲਨ" ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਜਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤਕਨੀਕ ਹੈ।

77. ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਣਵ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੰਜਮ ਜਾਂ ਸਧਾਰਣਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਇੱਕ ਭਰਤੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਵਲ ਲਾਅ-ਐਲ ਪੇਪਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਰਫ 8.5 ਮਿੰਟ ਉਪਲਬਧ ਸਨ।

ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਲਈ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆਤਮਿਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਪੇਪਰ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਲਾਅ-ਐਲਐਲ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕਿੰਗ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੋਰ 200 ਵਿੱਚੋਂ 95 (47.5%) ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਲੰਬੇ ਉੱਤਰਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੋਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਸ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

78. ਉਪਰੋਕਤ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕਮੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੂਹਣੀ ਦਾ ਕਮਰਾ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਲੀਡ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਾਰਟ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜਮ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। 55% ਤੋਂ 50% ਤੱਕ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ 1951 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ-'ਸੀ' ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਈ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧੂ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਡ ਮਾਰਕ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। 50%, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

79. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੋਟ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ/ਇੰਟਰਵਿਊ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਚੋਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

80. ਇਮਤਿਹਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾੜਾ ਫਿਡ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੀ

ਇੰਟਰਵਿਊ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾਗ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰ. iv) ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਵਾ ਵੈਸ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

81. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 2021 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ(ਸੀ) 663 ਵਿੱਚ 2022 ਦੇ IA 20279 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 234 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵਾ-ਵੋਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਸੀ ਪਰ ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 234 ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਕਾਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਖੁਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 320(3) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਛੋਟ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1960 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਲਈ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ, ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਮਿਤੀ 10.6.2005 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈ ਕਿ "ਸਿਵਲ ਜੱਜ" ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪੋਸਟ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

82. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, 2011 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮਾਂ, 2005 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

"ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, 1961 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੇਵਾ।"

83. ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਅੱਗੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਨੁਛੇਦ a) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2005 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ।"

84. 2011 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ "ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਇੱਕ ਚੁਕਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233, ਅਨੁਛੇਦ 234 ਅਤੇ 235 ਜੋ ਕਿ "ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰਨਗੀਆਂ। ਅਨੁਛੇਦ 233 ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 234 ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਛੇਦ 235 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ।

"ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ"

85. ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ ਆਰਟੀਕਲ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"309. ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ, ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।"

86. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 234 ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਸਾਹ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ") ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਅੰਤਰ ਹੈ:

"51. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 234 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦਾ ਸਾਰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਸੱਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 320 ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ।

_____

39 [2000] 2 ਐਸਸੀਆਰ 299 : (2000) 4 ਐਸਸੀਸੀ 640

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਮੰਗੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 235 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਰੜੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਦੋਵਾਂ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕੇ। ਆਰਟੀਕਲ 235 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਆਰਟੀਕਲ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ, ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 320 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

87. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

88. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਝ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਓ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਈਏ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ

(1) ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣ।

(2) ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਭਰਤੀ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(3) ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਟੇਟ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ-

ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ;

ਬੀ. ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ 'ਤੇ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ;

ਸੀ. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਮੇਤ;

ਡੀ. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਗਤ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਰਾਜ ਦੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਈ. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਿਵਲ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ,

ਅਤੇ ਇਹ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਲ-ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਘ ਦੇ, ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅਨੁਛੇਦ 335 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਜਾਂ ਸਦਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 14 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਦਨ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਰਾਜ ਦੇ ਉਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੰਨੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

89. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ" ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਸਰੋਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 320 ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ "ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ ਨੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ:

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਰੋਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ।

_____

40 ਐਮ. ਹਿਦਾਇਤਉੱਲਾ (ਸੰਪਾਦਕ), ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਆਰਨੋਲਡਹਾਈਨਮੈਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਟਰੱਸਟ, 1984) ਭਾਗ 2,147

ਇੱਕ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਯੋਗੀ ਸਲਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 320 ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

90. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਲਈ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਮਨਬੋਧਨ ਲਾਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 320(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਸ਼ੱਲ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ "ਮਈ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 320(3) ਅਧੀਨ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ (ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ) ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 235 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ:

*36. ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 235 ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 320(3)(c) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਧਾਰਾ 320(3) (ਸੀ) ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 235 ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸਰਵਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

---

41 ਏ.ਸੀ. ਥਲਵਾਲ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (2000) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441; ਹਰੀ ਦੱਤ ਕੈਂਥਲਾ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, 1980 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 189

42 [1958] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 533 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਐਸ.ਸੀ. 912

43 [2011] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 496 : (2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1

91. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ "ਲਾਜ਼ਮੀ" ਜਾਂ "ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਖੁਦ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਨਿਯਮ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ? 10.6.2005 ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਸਰ,

ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ GK-2005-5-JSR-1982-994-D, ਮਿਤੀ 9/05/2005 ਦੁਆਰਾ, ਤਤਕਾਲ ਪੋਸਟ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ 6/06/2005 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚੋਂ "ਅਤੇ ਜੀਪੀਐਸਸੀ" ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

92. ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 320(3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗੁਜਰਾਤ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਛੋਟ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1960 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 118 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਸਿਵਲ ਕਲਾਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।"

93. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 320(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

94. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਗੋਆ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਫਸਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ

---

44 1997(4) BOM CR 372

ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੀਐਸਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"20. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਕੋਈ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸ ਅੰਕ 'ਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮਸ਼ਵਰੇ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।"

95. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਾਲ ਮੁਕੁੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਨ. ਦੇਵਸਹਾਯਮ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਲ ਮੁਕੁੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨ. ਦੇਵਸਹਾਯਮ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਨਿਰਣਾ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਦੀ 'ਲਾਜ਼ਮੀ' ਜਾਂ 'ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ' ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

96. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਏ.ਸੀ. ਥਲਵਾਲ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਐਚਪੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ) ਨਿਯਮ, 1981 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 234 ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ

---

45 ਏਆਈਆਰ 1958 ਮੈਡ 53

46 [2000] ਸਹਾਇਤਾ 2 ਐਸਸੀਆਰ 428 : (2000) 7 ਐਸਸੀਸੀ 1

ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰੁਤਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਅਤੇ ਤਜਰਬਾ ਜੋ ਇਸ ਕੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਤਰਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹ ਹੈ।

97. ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 320(3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ।

VIL ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

98. ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਲਿਕ ਮਜ਼ਹਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪੜਾਅ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਲਿਕ ਮਜ਼ਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਰਤੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਲਿਕ ਮਜ਼ਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, 25 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 9 ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੱਜ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ (9,2020 ਮਾਰਚ) ਤੋਂ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਅਕਤੂਬਰ 10,2022) ਤੱਕ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 945 ਦਿਨ ਲਏ।

[2006] 3 ਐਸਸੀਆਰ 689 : (2006) 9 ਐਸਸੀਸੀ 507

48 ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ, 2018 ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 3648

49 ਖੋਜ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕੇਂਦਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਬਜਟ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ICT ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ (ਨਵੰਬਰ 2023)

99. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਹਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਨਵਰੀ, 2015 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅੰਤਮ ਚੋਣ 17.5.2016 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੋਰਸ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਾਰਨ, ਆਖਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਗਸਤ, 2016 ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2019 ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 2021 ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

100. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਗਈ ਗੜਬੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੁਬਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਥਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੰਜਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਪੈਨਲ ਵਿਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਹੁਦਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੀਤੀ ਲਈ ਵਿਧੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਦਸੰਬਰ, 2018 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਫਲੈਗ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਦੇਰੀ - ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 29 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

_____

50 ਦੀਕਸ਼ਾ ਸਾਨਿਆਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮ ਗੁਪਤਾ, “ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਦੇਰੀ: ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ” (ਦਸੰਬਰ 2018) <https://vidhilegalpolicy.in/research/2019-1-7-diਐਸਸੀਆਰetion-and-delaychallengesof-becoming-a-district-and-civil-judge/> ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 3 ਮਈ, 2024

101. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

102. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਨਾਲ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ: -

i) ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ (2002) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੈਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ii) ਬਿਹਾਰ ਨਿਯਮ, 1951 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 11 ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਦੇ ਨਿਯਮ 8(3) ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੈਧਤਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

i) ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

iv) ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਤ ਨਿਯਮ, 2005 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ)